

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ YIL:15 SAYI:90 ARALIK 2018-OCAK 2019 ISSN 1304-7604

HECEÖYKÜ

ARALIK

OCAK

90

HECEÖYKÜ

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ

ISSN 1304-7604

YIL: 15 SAYI: 90

Aralık 2018- Ocak 2019

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Ö. Faruk Ergezen

Genel Yayın Yönetmeni Rasim Özdenören

Yayın Kurulu Ali Karaçalı, Ali Ulvi Temel, Dinçer Eşitgin, Emin Gürdamur, Hatice Bildirici

Yönetim Yeri Konur Sk. No: 39/1 Kızılay/Ankara

İletişim Tel: (312) 419 69 13

Fax: (312) 419 69 14 P.K. 79 Yenışehir/Ankara

İnternet Adresi: www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr

twitter.com/hecedergi

facebook.com/hecedergisi

Son Okuma : Beyza Nur Demirci

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: Hece www.hece.com.tr

Baskı: Dumat Ofset www.dumat.com.tr

2019 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 120 TL.

Kurumlar İçin: 405 TL.

Hece ve Heceöykü Dergisi İçin: 320 TL.

Yurt Dışı: 100 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayımlansa da yayımlanmasa da geri verilmez.

İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 30.11.2018

İÇİNDEKİLER

ÖNYAZI

Rasim Özdenören/*Kafka'nın Bir Küçürek Öyküsü* / 5

FOTOĞRAF ÖYKÜ

Selçuk Azmanoğlu / 7

ÖYKÜ

İsmail Kılıoğlu/*Düny'oyun* / 8

Necati Mert/*Gelen Yoktu* / 18

Mihriban İnan Karatepe/*Çakillar Elmas Olur* / 21

Handan Acar Yıldız/*Kanyon Halkı* / 27

Abdullah Harmancı/*Güvercin Kanadı* / 31

Emin Gürdamur/*Burhan* / 35

Müzeyyen Çelik/*Üzgünlük* / 39

Yunus Nadir Eraslan /*Ameri-Kan* / 43

Esra Özdemir Demirci/*Muhatap* / 45

Soner Oğuz/*Bir Evin Makûs Talihi* / 47

Mesut Doğan/*Tevil* / 50

ÖYKÜ ÜZERİNE

Emin Gürdamur/*Öykü ve Vicdan* / 53

Nagihan Şahin/*Modern Kısa Öyküde Dil* / 57

AYIN SÖYLEŞİSİ

Hatice Bildirici /*Mustafa Çiftci ile Öykü Üzerine* / 60

İLK KİTAP SÖYLEŞİSİ

Esra Özdemir Demirci /*Yunus Nadir Eraslan ile Çırak Üzerine* / 66

TOPLANTI

Eksik Bir Seremoni Üzerine /Yöneten: **Ali Necip Erdoğan** / 70

Katılanlar: **Mehmet Narlı, Ertan Örgen,**
Emin Gürdamur, Tuba Dere, Yunus Nadir Eraslan,
Sema Bayar, Fatma Aydar

ANIT ÖYKÜLER

Handan Acar Yıldız/*Sadık Hidayet'in "Af Talebi" Öyküsü Üzerine* / 77

FİLM ÖYKÜ

Hatice Bildirici/*Beyaz Geceler* / 81

YAŞADIĞIM GİBİ

Mehmet Ayca/*Cengâver* / 87

BAŞKA DÜNYALARIN ÖYKÜLERİ

Varlam Şalamov /*Türkçesi: Merve Ay Karakuş/Marangozlar* / 89

ÖYKÜ

Sema Bayar/*Tahta Kaşıklar* / 95

Ali Necip Erdoğan/*Zaman Taciri* / 99

Sercan Ceylan/*Kamanlı Bir Editörün Kayıp Gazeteci Kitabından* / 104

Mustafa Uçurum/*Yarım Kalan Hüzzam Faslı* / 111

Tuba Dere/*Sır Çekilmiş Pencereleler* / 114

Gülay Ünsal Bulduk/*Adem'in Hikâyesi* / 117

Cahid Efgan Akgül/*Çalıntı Şiirler* / 120

İbrahim Halil Çelik/*Dirgen Ali* / 125

HECE ÖYKÜDE İLKLER

Zekiye Yıldız/*Ölüm Döşegi* / 129

Vildan Gürsoy/*Dağılan Sırrı Aynanın* / 134

İzzet Eşen/*Değişen Bakış* / 139

Veli Dönmez/*Karate* / 142

KİTAPLIK

Sadık Yalsızuçanlar/*Yunus Nâdir'in "Çırak"ı* / 146

Fatma Aydar/*Nohut Oda* / 149

Ayşe Sena Er/*Allah Her Yüreğe Dokunur* / 150

Ayşegül Özdoğan/*Kristal Sapan* / 151

RASİM ÖZDENÖREN

KAFKA’NIN BİR KÜÇÜREK ÖYKÜSÜ

Kafka’nın “Bir Hayvan Masalı” başlıklı kısacık öyküsü şöyle: “ ‘Öf’ dedi fare, ‘dünya da günden güne daralıyor. İlk bir genişti ki, korktum, koştum ileri, uzakta sağlı sollu duvarlar görür görmez dünyalar benim oldu. Ama bu uzun duvarlar da bir çabuk birbirlerine doğru ilerliyor ki, en son odadayım işte; orada, köşede de kapan duruyor, gide gide kısılacığım kapana.’ Kedi: ‘Sen de öyleyse yönünü değiştir’ dedi ve fareyi yedi.” (Kamuran Şipal çevirisi).

Şikâyetçi, çaresiz fare, kaçınılmaz akıbetinin yalnızca kapana yakalanmak olduğunu düşünürken, kedi, ona *yepyeni* bir almaşık sunar. Kedi, farenin kaçınılmaz ölümünün, önüne geçilmez mukadderatının biricik yolunun kapana kısırılmak olmadığını ona göstermek ister ve onu yakalayıp yer.

Fare, kedinin getirdiği almaşığın akıbetini değiştirmeyeceğini bilmiyor değil ama önünde tuzak olarak kurulmuş olduğunu gördüğü kapana yakalanmanın aptallıkla niteleneceğinin de farkında. Oysa kedinin kendisini yemesine izin vermesi, onu, belki aptal görünmekten kurtarabilir...

Denebilir ki, ölümü göze aldıktan sonra kapana kısılmakla kediye yem olma arasında ne fark var? Kapana kısılmak, onun kapan olduğunu bile bile kapana yakalanmak bir tür intihar olacakken, kediye yem olmak, sonucu koşullara atfedilebilecek bir gerekçe vermektir elimize. Ama son çözümlemede, kendini ölüme terk etmek abes değil mi? Ancak öykü zaten bu umarsız mantığın abesliği üzerine kurulmuştur. Fare, kediye yem olmak suretiyle arkasında şu bildiriği bırakıyor sanımcı: “Ben kendimi kediye yem etmezdim ama açık bir tuzağa düşmek de fazla aptalca olurdu!”

Ancak burada bir noktayı unutmuş görünüyoruz, o da, farenin kendini kediye kendi iradesiyle terk etmediği hususu... Öyküde, kedi fareyi ona rağmen yer. Ancak, farenin, ölümünden kendini sorumlu tutmaktan kaçınabilmesi mümkün görünmemektedir: kedinin kendisini yemek üzere orada hazır bulunmasından fare sorumlu değildir, tamam. Ama kendisini yemek üzere orada bir kedinin hazır bulunabileceğini akıl etmesi gerekirdi: böyle bir ortamda bu-

lunmanın sorumluluğu, o ortama girmiş olana aittir.

Bu noktada şu çıkarıma ulaşmak mümkün görünüyor: kendi düzencesi karşısında fare durumuna düşen biri için, orta yerde daima bir kedi bulunacaktır. Fare rolünü benimsemiş olanın karşısında, birilerine de kedi rolünü oynamak kalır. Böylece kedi, her seferinde, yeni bir almaşık olarak fare karşısında avcılığını sunar.

Bu roller değişebilir mi?

Kafka'nın öyküsünde bu mümkün görünmüyor. Çünkü onun öyküsü, fare, kapan, kedi üçgeninin mantığı üzerine kurulu... Bunların her biri, kendine düşen işlevi yerine getirmeye mecbur ve mahkûm görünüyor. Ama kendine bir düzence kuran insan, o düzenceye mahkûm olmak zorunda değil... Kurduğu düzence karşısında fare rolünü benimsemeye kimse zorlamıyor onu. Fakat düzence karşısında acz gösterenler, kendiliğinden fare konumuna düşmüş oluyor. Her fare rolünü benimseyen biri de, yuvasının kapısında avını bekleyen bir kedinin beklediğini hesap etmek zorunda...

FOTOĞRAF ÖYKÜ

Selçuk Azmanoglu

İSMAİL KILLIOĞLU

DÜNY'ÖYUN

“Biliniz ki, (Allah'a itaate ve ahiret kazancına sarf edilmeyen) dünya hayatı; bir oyun, bir eğlence, bir süs, aranızda bir öğünme, mal ve evladda bir çoğalıştır, (nihayet hepsi yok olur gider).

Hadid-57, 20

I.

Hurşit

-Yürü, diyor, bizi daha fazla uğraştırıyım demeden arabanı ve adamlarını alıp uzaklaş.

Başındaki berenin tepesindeki püskülden tutarak birkaç kez kaldırıp indiriyor, âdeta kafasında toplanmış öfkelerini böylece havayla dağıtmış oluyor. Arka cebine şöyle bir sokuşturup vücudunun belden yukarısına destek sağladığı elini yavaşça çıkarıyor, hızlı hızlı kabasını şaplaklıyor bu arada. Bir bakıma “yürü” diye seslendiklerine alaycı ama biraz öfkeli, gizliden sevecen bir edayla meydan okuyor bir yönüyle de. Fakat çok geçmeden sakinleşir gibi oluyor, bileğiyle burnunu siliyor, açık ve yavaş bir sesle:

-Yürü be koçum, diyor Hurşit, ne de çarçabuk pısıverdiniz. Ne de olsa, altı üstü bir çöplüktür ama insan yine de hemen bırakamıyor, zaten hemencecik bırakmamalı üstelik.

Kir pas içinde olup olmadığını asla düşünmeksizin, baş ve işaret parmaklarını bir halka şeklinde ağzına sokuyor, dilinin ucunu bu halkayla sarmalıyor ve tiz bir ıslıklamaya koyuluyor. Sabahın ürpertisi temiz olduğu kadar, kentten gizli-gizliye âdeta öldürücü ufunetine bulanmış havası, tiril tiril ıslık dalgalarını caddelerden sokaklara alabora ediyor, sokaklardan duvarlara çarpıyor, duvarlardan pencerelere sarsıntıyla abanıyor ve orada bir arıoğulu yumağı misali asılıp kalıyor. Varılan uykular ölümün birer alıştırmaları olmanın ötesinde, uğursuz bir varlığın üzerlerinde bir ağ gibi gerdiği aymazlık çadırı oluveriyor âdeta.

Biri koşarak, biri evmeden ve dalgınlığını âdeta arşınlayarak, bir diğeri

sessizliğiyle toplanarak, belli aralıklarla caddenin karşı kaldırımında bitiveriyorlar. Gri boyalı büyükçe bir bidona âdeta girmiş ama kalçalarının hemen üstünde rastgele asılmış bir iğreti çamaşır gibi bacakları iki tarafa açılmış, arada bir trı-tık, bir öne bir yana sallanan bacaklarıyla varlığını gösteren Hurşit, öylece, bidonun içinde yankılanan sesiyle:

-Hey, dünya-ahret kardeşler, ey usta, diyor, davranın. Kovaladım hasımlarımızı, güç-kuvvet toplayıp üzerimize gelmeden, derleyip toparlayalım buraları. Sahibi sayılsak bile, gelip geçici, konup göçücü, durup seğırtici, dinlenmeden açıcısıyız buraların. Aman davranın hele bir yol!

-Yettim öyleyse, diyor koşarak caddeye çıkan Hac'Ali aman bize de bir yer aç gölgede.

Acele etme gereğı duymayan Adil, dalgınlığından da ayılmaksızın, tane tane bir konuşma edasıyla katılıyor konuşmalara:

-Seversem ya bu işi, diyor, işkilli bir ses tonuyla, belki de vurgunum baştan beri buna, bilsem ki ne olduğunu da bir iyice fikretsem!

Ama durmaksızın yürüyor, bir uyurgezerin tekdüze adımlamasıyla kaldırımdan iniyor, caddenin ortasına geldiğinde, beklenilmeyen bir anda, karşı sokakta bir motorlu araç caddeye girerken, yeri göğü uğuldatarak saldırıyor caddeye. Adil'i rüzgârıyla âdeta savuruyor ama geriletmiyor, içgüdüleriyle karşı koyuyor sanki Adil, böyleyken dalgınlığından ayılır gibi oluyor ve bağırıyor:

-Bütün engeller birer kamçıdır bana ancak, demeye kalmıyor, Hurşit, bidonun içinde yankılanan dalga dalga sesiyle:

-Oh, oh, diyor, ihtirasın nasıl içimi kabartıyor, ah bir bilsen!

-Al, benden de o kadar, diyerek söze giriyor Hac'Ali.

Az ilerde, bahçe kapısının yanına yapılmış beton çöplüğe beline kadar girmiş, kolları betonun yüzeyinde, dirsekleri üzerinde çırpınıyor ve cuppadak bedenini içeri daldırıp kaybettiriyor ama üzüntü mü, sevinç mi, öfke mi, hayret mi, ne olduğu kestirilemeyen bir ses uğultusuyla işte orada yankılanıyor.

Zahit

Sessizliğiyle toplanarak gelen Zahit, varlığı belli belirsiz hissedilmemekle birlikte âdeta gizemli bir etkinlik sağlıyor ama olanca gücüyle bu etkinliği geri çekerek gizlemek isteğı açıkça seziliyor. Kendisinden ayrılarak caddeye taşan, yer yer karşı kaldırıma ulaşan arkadaşlarını izlemiyor, biraz yürüyor. Bağlık-bahçelikten bozma, koru duvarları çoğu yerde yıkılmış, bazı yerlerde yığma toprak altında yok olmuş, kimi yerlerde yabani otlarla kaplanmış, orasına burasına çukurlar açılmış, hendekler kazılmış, iskeleleri bozulmuş ama hatılları hiç dökülmemiş birkaç yapı kalıntısının bulunduğu, hem dolu hem de boş izlenimi uyandıran arsaya geçiyor.

Gövdesindeki dalları budana budana kütüğe dönmüş, buna rağmen her nasılsa arta kalmış birkaç dalında gümrah ve koyu yeşil yapraklarıyla ırgalanan bir zeytin ağacının dibine çöküyor. Ağacın, dirseği hizasında kalan kütüğüne yaslanıyor, bir omuzuyla gövdesine abanıyor.

Belli belirsiz duyulan bir hışırtı, kökten dallara ve dalların uçlarına varınca değin dalga dalga yayılıyor, dallar yavaştan ırgalanıyor. Ağaç sanki ürpererek deviniyor, inleyerek coşuyor. Nereden çıktığı kestirilemeyen, pır pır uçan bir kuş beliriyor, birkaç ürkek uçuştan sonra, ince, bir başına koptu kopacak bir dalın ucuna zar zor tutunup konuyor. Bir sır vermenin gizemli hâliyle birkaç kez şakıyarak ötüyor.

Zahit, kuşa bakmaksızın ama sırf onun için olduğu daha ilk bakışta anlaşılır bir şekilde, oturduğu yerden deviniyor ve göneniyor. Sonra kalkıyor, birkaç adım ilerliyor, ceketinin yan ceplerinden birini, içini dışına çevirerek silkeliyor. Toprağa birkaç parça ekmek kırıntısıyla susam taneleri dökülüyor. O zaman farkına varıyor: Burası sanki yıllarca, her çeşit kuşun yemlenmek için, barınmak için, suvarmak için uğradığı bir tünek, kendiliğinden oluşturulmuş bir kümesimsi kuş yeridir. Daldaki kuş, ötüşünü yarıda kesiyor. Bir kanat vuruşuyla kırıntıların düştüğü yere süzülüyor. Zahit gerisin geri yerine oturmak için dönerken, kuş âdeta omzunu yalayıp uçuyor, alışılmadık bir doğallıkla gülümsüyor bu duruma. Nereden peydahlandıkları anlaşılamayan birkaç kuş daha hücum ediyor kırıntıların düştüğü yere.

Hurşit

Hurşit, çek çek arabasının caddenin sert zemininde uğuldayan ve süreğen gürültüsüyle daha gözükmeden varlığının etkinliğini duyuruveriyor: Sevecen sayılmayan bir oburlukla hâlâ topraktaki kırıntılarla yemlenen kuşlar, kesik kesik cıvıltılı sesleriyle oradan buraya, buradan şuraya kaçışıyorlar. Bir ara zeytin ağacına tüneyecek gibi oluyorlarsa da daha bir telaşla bir yerlere uçup gidiyorlar. Zahit çabuk ama acıyla yoğrulmuş kaygılı bir bakışta bulunuyor kuşların arkasından. Varlığı âdeta bir hüznün sadmesiyle titreyerek içine kapıyor.

Çok yavaş dağılan bir toz bulutu içinde süzülerek çıkıyor Hurşit. İki eliyle çaprazlama vücudunun orasına burasına telaşlı telaşlı pat pat vuruyor, üstündeki tozlar etrafına savruluyor. Arabayı son bir kez iteliyor, sol ayağıyla son bir kez tekmeliyor. Araba önce hızlı, sonra yalpalayarak gidiyor. Zahit'e belli bir mesafede duruyor.

-İyi, diyor Hurşit, işimiz tıkırında. Olanca gücümüzle çalışa çalışa varlığını görkemli kılmak zorundayız. Çünkü gelecekler önünde sonunda onlar. Onlar ki, gelecekleriyle içimizdeki afacan ve başsız ve yerlerinde asla durama-

yan ihtirasımızın hem yönlendiricileri, hem yönleri ayrıca da güçsüzlükleri oluyorlar. İhtiraslarımızla sanki rakiplerimizin varlıklarını meşrulaştırıp, sonra ona biz uymaya zorluyoruz kendi kendimizi.

Konuşmasını birden kesiyor, arabaya doğru aceleyle yürüyor. Kulpsuz bir sepeti zorlukla dışarı alıyor, gergin ve iki yana açık ayaklar, kasılarak kamburlaşmış gövdeyle sepeti taşıyor, Zahit'in ayakları ucuna gürültüyle bırakıyor. O zamana kadar gözükmeyen bir kedi, yaydan fırlamış top gibi zıplayarak sepetin dışına düşüyor. Ama uzun kollarıyla Hurşit kolayca boynundan kavriyor, çırpınıp kurtulmak isteğiyle toplanıp kendini kavrayan ele itaat edip etmeme kararsızlığı içinde debelenen kediyi âdeta Zahit'in kucağına atıyor ve:

-Seversin baba, diyor, yalnızlığımı da paylaşır üstelik.

Hurşit, Zahit'e "baba" derken, bir yandan ona takazada bulunuyor, bir yandan da kendisini onunla aynı seviyede gördüğünü ya da görmek istediğini ortaya koyuyor.

Zahit'e karşı bütünüyle dostane ilişkiler kurucu ve de güçlendirici niyeti taşıdığı söylenemez ama faydasının gereğini de biliyor: O Zahit ki, asla yönelmemiştir hiç kimseye en küçük bir yarar duygusuyla. Bunu bilir Hurşit. Zahit'in kendisine nasıl bir duyguyla ve niyetle yöneldiğini çok açık olarak bildiği hâlde, yine de bunu ifşa etmeyeceğini süregelen hoşgörüsünün daima kendisine destek olacağını da bilir. Ama kendini alamaz, hep bir şeyler getirir, hediyeler, armağanlar sunmaya ayrıca çaba gösterir. Zahit'in bunlara muhatap olduğunda nasıl bir iç burkuntusuyla tedirginlik yaşadığını ve şimdiye kadar getirdiklerini hiç kullanmadığını da bilir. Varsın öyle olsun, önemli olan, bir şeyler getirmiş olarak, görünüşte Zahit'in, gerçekteyse kendi ihtirasının böylece doygunluğa ulaştırılmış olmasıdır.

Kediyi ayak ucuna atarken, benliğini saran o anlaşılmaz ama etkisiyle alabildiğine güç veren doygunluk duygusunu yeniden yaşıyor Hurşit: Benliği köpek görmemiş bir erkek hindi gibi kabarıp kubarıyor, zaptedilmez o gizli ihtirası dalga dalga güçleniyor, deviniyor, ırgalanıyor, kendi ekseninde dönenip duruyor ve bir kat daha doruğuna eriştiğini sanıyor. Şimdi Zahit, hükmü altında sürekli kendi buyruğuna boyun eğip bendolmuş, sürekli üzerinde hâkimiyetini değişik görünüşlerde kullanabileceği bir nesne-varlıktır sanki.

Usulca kediyi başı üstünde, dokundu dokunmadı bir avuç hareketiyle okşayıveriyor Zahit ve kedi, hemen kendisine uzanan herhangi bir ele saldırmaya hazır görünümünden birden uzaklaşıyor. Ön ayakları üzerine abanıyor, belini kamburlaştırarak öne doğru geriyor, kuyruğu bir eleğimsağma gibi karnına doğru yaylanıyor ve arka ayaklarını karnın yumuşaklığına doğru bastırıyor. Sonra başı, kuyruğunun ucuyla birleşiyor. Bekliyor. Hu-Hak, Hu-Hak mırıltıları, âdeta toprağı bir anaför gibi kaynatıyor ve duyuyor bunu Zahit.

Hurşit, benliğini alüvyon alüvyon bir yanardağ misali kabartmakta olan ihtira-

siyla dönüyor: sanki ateşler ve kıvılcımlar saçıyor, sanki fırtınalar tayfunlayın uğulduyor, sarsıyor, sarmalıyor, altını üstüne getiriyor her şeyin; sanki her soluyuşu bir uçuruma doğru hızla saldıran bir girdap oluyor; sanki bir dağ bir dağa vararak, ikisi birbirlerinin içinde yok olarak hiçliğe gidiyorlar.

Hurşit, kornet arabasını hızla, evcenlikle, biraz da hırsıyla geriye doğru çekiyor, bacaklarını pergel gibi açarak ayakları üzerinde yaylanıyor, iki elini arka ceplerine sokuyor, dudaklarına taaccüplü bir gülümseme oturtuyor:

-Sahi baba, diyor, hep yalnızsın. Karışmıyorsun bize ne yaşayışınla, ne davranışınla, ne sözlerinle, ne, belki de, düşüncelerinle. Ama bırakmıyorsun da bizleri, âdeta yediyorsun bizleri, sanki bir şeylerimizi kolluyorsun, ne bileyim, bir fırsat düşmesini bekliyorsun belki de. Böyleyken sıkıyorsun bizi, usandırmıyorsun, üstelik anlaşılmaz şekilde çekip çevirdiğin oluyor ama bilmiyorum çekilip çevrilmek nedir? İç dinginliğini tadıyorum yanında ama ezmek de istiyorum seni, düşmanlık beslemeksizin.

“ezmek de istiyorum” derken baş ve işaret parmaklarını birbirinin üstünde ustalıklı çöktürüyor, sanki iki parmağı arasında Zahit’i hemen o anda eziyor. Birkaç kez tekrarlıyor bu hareketini, farkında olmaksızın “ezmek de istiyorum seni” cümlecğini âdeta bir şarkı nakaratı kıvamında söylenip duruyor. Ayakları üzerinde tekrar ve birden yaylanıyor, vücudunda belirgin bir titreme dalgası yoğunlukla sürüyor, dişlerini birbirine kenetliyor, öfkeyle kasılıyor, yüzünde ve gözlerinde bir oç alma sadmesi yoğalıyor, ölüm karanlığıyla donuklaşıyor gözleri ve sabit bir şekilde Zahit’e yöneltiyor bakışlarını. Kaskatı kesiliyor sonunda. Bir süre öyle kala kalıyor. Hızla yumruk yaptığı elini öteki elin avucuna olanca gücüyle vuruyor ve hızla topukları üzerinde dönüyor, hızla oradan uzaklaşıyor. Birkaç adımdan sonra koşmaya başlıyor ve:

-Düşmanımızsın bizim, diye bağırıyor, varlığımızı şenlendiren ihtirasımızı yok etmek istiyorsun sen, düşmanımızsın bu yüzden sen!

Zahit

Sabahın taze ve serince havasıyla ayrı bir parıltı saçan güneş, henüz ısınmamış, üstünde akıp giden canlıların kalabalığından âdeta yok olacak olan, şimdi belli bir etkinlikle yazıladuran toprak, hoyrat görünümüne rağmen özgülüğüyle belirginleşen zeytin ağacı, duruma göre değişiveren ve bunu ötüşleriyle açıkça ortaya koyan kuşlar, gerginleşen bu havanın ürperti veren etkisiyle başka bir görünüm kazanıyorlar.

Çenesini göğsüne yapıstırıp sol omzuyla da tutuyor izlenimi veren Zahit, vaziyetini değiştirmeksizin gözlerini kaldırıyor yalnızca. Hurşit’in arkasından bakıyor çok kısa bir süre ama hemen indiriyor gözlerini. Belli belirsiz birkaç damla göz yaşının, önüne, çıplak toprağa, duyulur duyulmaz kunt sesler çık-

arak düştüğü seziliyor. Göğüs kafesinin ve omuzlarının kabarmasıyla derin bir soluk alıyor ama soluğu verip vermediği anlaşılıyor, öyleyken hemen de bırakmıyor soluğunu. Bir ara, güçlükle zaptedilen bir ağlayışın, daha doğrusu sarsılışın, kesik kesik birkaç hıçkırık dalgasıyla dışa vuruluşu duyuluyor.

Ne var ki, neler duyduğunu, neler düşündüğünü asla dışa yansıtmayan yüzünde, yine aynı belirsiz ifade balkıyor. Ancak bu çehrenin gizlemekte yekta ve mahir olduğunu önceki bir tecrübeyle bilen ya da ani bir iç sezgiyle birden algılayan bir kimse anlayabilecektir ki, dipten gelen dalgalarla sarsılan ve patlamaya hazır biçimde devinen deniz gibidir bu çehre şimdi.

Caddeye ulaştığında Hurşit, tan vaktinde böğüren bir deve gibi, caddeyi, âdeta görünmez binlerce ayak sürtünüşünün yankılanışıyla, boğuk bir avazla dolduruyor: Hırslıdır bu ses ama uzaktan ve derinden yankılanan bir ağıt gibidir aynı zamanda, boşlukta eriyip giden bir umutsuzluk ağıtını da ansitmaktadır.

-Ah, diye, iniltimsi bir sesle kahırlanıyor Zahit. Ahh! Ne güzel bir umutla ve nasıl bir şevkin coşkusuyla gelmişti de, eyvah, nasıl bir elem verici bir ayrılışla kopup gitti!. Vah bana, eyvah ona ki, içinde devineyazan bir sesi başkasında bilip öfkeyle bileniyor. İyi ve yüce olanı, ruhunun dışa akan kötülük bataklığına bağlıyor. Oyalayan bu dünyanın çöplüğünde araniyor.

Kuşlar, dallarından kopan hazan yaprakları gibi, tekrar tekrar, hâlâ bitiremedikleri yem kırintılarına üşüşüyorlar. Zeytin ağacı, toprağa kök saldılarından beri sanki kurudu kuruyacak denli bir iştahsızlıkla ırgalanıyor. Toprak olabilmişince enezleşiyor. Kedi,

bütün geceler ayazlamıştır ya da çöl sıcaklarının getirdiği onulmaz bir uyuz illetine tutulmuştur, bu yüzden yolunmuştur tüyleri, tiftiklene tiftiklene dökülmüştür, bulaşık, kirli sularla ıslatılıp ıslatılıp kurutulmuştur, yapış yapıştır, dik diktir tüyleri ve tüyleri yolunmuş deri kazınıp tuzlanmıştır, ölü pullar kat kat katmerlenmiştir, kıpkırmızı çiğ bir deri tüylerin ortasından açılıvermiştir, kuyruk kısalmış güdükleşerek kurutulmuş bir sıırım gibidir, düzgündür, incedir, gevşektir, yoksulluk timsalidir sanki

dışarıdan, avlanmaktan yeni dönmüş gibi usulca kıvrılıp yatacakken birden titremeye başlıyor.

Zahit, hızlı, derin, pişman, ağıtla yüklü, acizliğin, yoksunluğun devinen heyecanıyla, ancak “huh, huh” sesinin anlaşıldığı bir soluk alma verme ritmine dönüşüyor. Ortam usul usul yoğunlaşıyor

sanki cemre düşüyor toprağa su yürüyor toprak sıkışıyor su duruyor genleşiyor toprak yoğunlaşıyor hava deviniyor ağaç silkeleniyor kedi seki sekiveriyor kuş “huh, huh” diye ağıyor akıyor duruyor kabarıyor yayılıyor hızlanıyor çavlanlanıyor dönüyor ansızın hışırıyor sonra çarpıyor arkasından çağılıyor arkasından koşuyor arkasından Zahit arkasından koşuyor” huh huh” seslerinin yetişemiyor

sanki.

II

Cadde, kuşluk güneşi altında, yükünden dolayı abanmış bir deve gibi, baharın dalga dalga yeşilliği de örtüleyivermiş olarak ırgalanıyor.

Geç kalmış bir bakkal, habire kemerini düzeltmeye, ön düğmesi ilikli olduğu hâlde iliklemeğe uğraşarak soluk soluğa koşuşturuyor. Derinliği seçilemeyen bir sokakta çöpçüler, çöp bidonlarını, gergedan gibi, dolmasını beklediği ve bir türlü doldurulamayan ağzını açmış çöp kamyonuna, kendilerinden geçmiş olarak boca ediyorlar. Sürekli ekme kırıntıları saçılıyor kamyonun etrafına ve çöp bidonlarının getirilişinde sokağa ama kimse tınmıyor. Çünkü çöplüğe atılınca bir şeyi eksilmiştir ekmeğin belki. Belki de, gerçekten insanın içinden bir şey kayıp gitmiştir de, ondan nan-ı azizliği düşünülmez olmuştur ekmeğin.

Yaşlı bir çöpçü, kendini zorlayarak, birkaç parça ekmeği topladı, kucağına yığıdı. Ama birden gördü ki, topladıkça ekme kırıntıları âdeta sürgit artıveriyordu. Durakladı bir ara, toplayıp toplamamak arasında gidip geldi aklı.

-Bırak onları, dediler, öteki çöpçüler koro hâlinde. Çöp kamyonu musun sen ki toplayıp duruyorsun kucağına! Atıver gitsin kamyonu bakalım. Daha kimsecikler de uyanmamış, bari tezelden çöplerini toplayalım bu sokakların. Yoksa, uyandıklarında, kocalarına emir verme illetine yakalanmış allıklı, düzgünlüklü o çıtkırıldım kibar karıların sataşmalarından baş edemeyiz. Haydi bırak da koşul, ekme toplama illetinden.

Koşarak geldi o çöpçü, kucağındaki ekme parçalarını, zıplayarak kamyonun karnına atıverdi. İleride duran, etrafına sebze, meyve atıkları, çeşitli tip ve renkte şişeler saçılmış bir çöp bidonuna koşarak gitti.

Sebze, meyve atıklarının altında, sapı seçilen bir gezi çantasını çekip aldı. Ağırlığını tartıp dengeledi, birden fermuarının açık olduğunu, içinde kana bulanmış bez parçalarını gördü. Gördüğünün ne olduğunu anlamadan, ne olabileceğini düşünme gereği de duymadan içi, içinin sezinlenebilen belli belirsiz bir yeri inceden, derinden şöyle bir sızladı. Gerip gerip bırakılan ama asla koparılmayan pamuk ipliği gibi, çekildikçe uzayan bir sızı sürüp gitti. Keşke kopsaydı, diye düşündü ve istedi çöpçü

istedi ki durup durup acımasın her bir şey her bir olay apansız sızlatmasın içindeki o yer ne de tükenmez bir sızı kaynağıymış meğer deşildikçe çoğalan bir su damarı sanki. nasıl oldu, anlayıverdi.

avucunun içinde kayı kayıverip düşecek gibi olan sapıyla ağırlığı git git duyurmaya başlayan daha doğrusu ağırlığı bir ölçü olarak insanı yüksündürmemekle birlikte bungunluk verir şekilde çökerten bir ağırlıkla etkinlikle sağlayan şeyi çantanın içindekini.

Sanki toprağa kakılıverip kaldı ayakları, birer teneke içine çimento dökülerek betonlaşmış gibi. Sanki olanca hızlarıyla damarlarını terkedip bir bilin-

mezliğe karışmış gibi oldu kanı. Zihni boşalır bir hâlde uzunca bir süre düşünmeme sürecini düşünerek, olanca yoğunluğuyla yaşadı sanki. Varlıklarını şimdiye kadar duyumsayamadığı tüyleri, birer kirpi okları gibi oldukları yerlere saplanıp kalmışlardı âdeta. Uğultusuyla çınlamasının atbaşı doludizgin gittiği kulak uğultu ve çınlaması, sanki, dibini gördüğü hâlde, olanca hızıyla düşmesine rağmen, bir türlü ulaşamadığı bir kuyuya yuvarlanışı çağrıştırdı. Kayıp gitti akli.

Tazecik

çiçeği burnunda bir salatalık dokunsan eziliverecek örseleniverecek bir sümbül tazeliğiyle bu hoyrat gezi çantasına kanlı bezlerle sarıp sarmalanarak tıkıştırılmış yerden getirip bu izbe bu döküntü bu sefil atıkların içinde bırakılıvermiş sabiyi korkusuzca taşıyarak.

Kaldı öylece bir süre ama içinden kopup gelen acıma gibi, öfke ve oç alma gibi, nefret ve kıskançlık gibi duygularla. Sonra, kendisinin üstüne üstüne gelen çöp kamyonunun yaklaştıkça korkunçlaşan gürültüsü ve görünüşüyle apansız karşı karşıya kalması, içinde bulunduğu haleti bir kat daha yoğunlaştırdı. İçinden bir sayha koptu sanki, bu sayha, sokağın apartmanlarını bir iyice sarsıp sarmalayıp birbiri içine girdirip ve birbiri üstüne bindirip abandırdı.

Hareket eden çöp kamyonu değildi yalnızca, her şey, kendilerinden bekenilmeyecek kadar çatır çatır hareket içindeydiler ama bu hareketi algılamakta güçlük de çekiyordu. İçi artan bir yoğun hasretle sıkılıyordu ve de kıymık kıymık doğranıyordu, yüreğini bir burgaç gibi oya oya kana bulayan bir ezilme vardı. Üstelik, gittikçe şiddetlenen ve dayanılmaz derecede kazınmaya başlayan midesinde tarifsiz bir açlık duygusu giderek büyüyordu ama canı hiçbir şey çekmiyordu. Vücudu, debisi giderek yükselen bir ırmağın en cangıllı yerinde bitmiş bir kamış gibi, handiyse ıslık çalarak inleyecek denli titriyordu. Fakat oturma isteği de yoktu. Dayanamadığını farzederek, gezi çantasından kurtulması gerektiğini, benliğine, giderek ağırlaştırıcı baskısıyla dayanılmaz bir işkence aygıtına dönüşen bu çantadan, daha doğrusu onun içindekinden, bu kanlı bezlere sarıp sarmalanmış et topağından kurtulması gerektiğini en sonunda düşünüyverdi.

Çöp kamyonu sanki birden hızlanmıştı, ön çamurluğu böğrünü sıyrıp geçiyordu ki, yana kayabildi az biraz, sonra içgüdüünün doğal tepkimesiyle kendisini koruma alışkanlığı hâlinde geriye bir adım zıplayıverdi. Az kalsın kamyonun ön kasası omuzundan yukarısına çarpıyordu ki, o anda gezi çantasını hemen olduğu yere bırakıverdi. Bilincinde olmadan, gözlerinin çöp kamyonunun tekerleğinde âdeta saplanıp kaldığını sezinledi.

Şimdi çok açık görüyordu: Tekerin hızla dönen tırtılları, çantayı altına alırken nasıl da iştahlıydılar. Önce, bir tarafından zar zor kavradı tırtıllar çan-

tayı, sonra hem sürükleyerek itekliyordu, hem altına doğru insafsızca çekiyordu ve çanta, bir o yana, bir bu yana sürüklenip çekilmekten, o anda biçimini yitiriverdi, bir acayip topaca dönüştü: Asıl korkunç, ürkütücü ve tiksindirici görünüm de o zaman ortaya çıktı. Nasıl olduğu anlaşılmayan basınçlı bir kan, çizgi çizgi, ön ve yan taraflara doğru fişkırdı. Tırtılların ezdiği çantanın sap kısmı, bir balık ağzı gibi baygın bir şekilde açık kaliverince, bir an, minnacık bir kolun, henüz şekillenmeye yüz tutmakla birlikte, boğum boğum oluşu hemen anlaşılan mini minnacık bir elin sessizce toprağı yalazladığını gördü.

Nasıl olduğunu anlayamadığı, aslında o ana kadar hiç farkında olmadığı, dahası ihtimal bile veremediği, hemen karşısına düşen apartmanın balkon penceresinin açık olduğunu, oradan geldiğini işittiği ince, az biraz acılı ama ne de olsa kaygısızlığını yenememiş bir ses aracılığıyla, gördü. Kızıl saçlı, uzun ve duru yüzlü, narin yapılı, hüznünlü sayılacak edasıyla artık yetişkin bir genç kızlığı geride bırakmakta olduğunu ifşa ediveren o kadın, çöpçünün bütün hareketini baştan beri izlediğini o ince çılgımsı sesiyle ele veriyordu.

Çöpçünün kendisine baktığını gören kadın hızla içeri kaçtı, balkon kapısında durup acıdan çarpılmış bir yüzle son kez baktı. Çöpçü, birden kadının gözlerinden yaşlar boşandığını, boğazında düğümlenen hıçkırıklardan dolayı konuşamadığını, ancak:

-Ah canım, diyebildiğini duydu.

O zaman kendine geldi, hâlâ donup kalmışlığından zorlukla kurtulabildi. Çabuk çabuk, kamyonun gidişini beklemeksizin, arkasından dolandı, nereye gittiğini bilmeksizin, apartmanın kapısına doğru yürüdü.

Ne ki, oraya gitmeyi düşünmemişti, fakat bir şey vardı kendini oraya çeken. Günah gibi, günaha bulanmış bir sırta muttali olmuşluğun verdiği bir çekimdi belki de, onun için çekilip götürülüyordu.

Merdiven önüne kadar aynı hızla geldi ama merdiven aydınlığında bir erkek silüetini görüverince durakladı. Nereye gidiyordu, niçin gidiyordu? Çöplüğe atılmış bir et parçasının, zihninde ve günahı çağrıştıran nefsinin isteğinde bu denli kışkırtıcı olabilmesi nedendi? Ne oluyordu, bir an gördüğü ağlayan bir kadına karşı çılgınlık sayılacak bir duyguyla ağmak istemesi? Ne oluyordu, neydi tam çekip götürülen şey?

Birden ayıktı. İçinde acıyla kıvranan bir aygır atın ne denli korkunç şeylere kalkışabilmeyi tasarlayabileceğini düşündü bir an. Ve düşündü ki, günah, sürekli bir günaha da gebe olarak ürüyor gibiydi.

Adil

Adil, olağan dalgınlığından ayıkmış sayılamazdı ama belli oranda etkisini kaldırmıştı. Apartmanın kapısından çıkarken gizli ve ürkek sevinçli ve

hileci bakışlarla yanını yöresini çabucak taradı. Ne ki, hiç aldırmadı çöpçüye, neredeyse onu görmediği sanılacaktı ve fakat çok belli bir dikkatle de baktı ona. Hatta hafif bir baş hareketiyle çöpçüye selam bile verdi. Avı üzerinden yeni kalkmış ve sindirmek için yalanarak uzun uzun gerinen bir hayvan gibi, keyfinden iki ayağı üzerinde güçlü ve sert bir biçimde yaylandı. Birden çok çevik bir hareketle zıpladı, merdivenin iki basamağını indi, sonra bir hamle daha yaparak bir kez daha zıpladı, sonra bir başkasını... zıpladı birini daha.

Çöpçü kendini hızla geriye attı, kapı önünde duran bir çöp tenekesini kucakladığıyla kamyonun arkasına koşturdu. Adil, ondan daha bir hızlı uzaklaştı, ilk rastladığı sokağa saptı, kasığını avuçlarcasına kaşıyarak arkasına baktı, biraz önceki kadın, belli belirsiz aralanmış tülün ardından bir veda işaretinde bulundu ve tülü çekti. Adil de sokağa girip kayboldu. Ama etekleri sürgit zil çalıyormuş gibi bir izlenim de uyandırıyorlardı yürüyüşüyle.

-Böyle, dedi, çöpçü, pususunu kurmuş bir kez içimize günah.

Kucağındaki tenekeyi verdi yukarıya, aldılar, boşalttılar, kamyonun çelik kasasına gürültüyle vurdular, sonra yere attılar, yerdeki çöpçünün önüne.

(Sürecek)